

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 18C/457/2009
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7109228891
Dátum vydania rozhodnutia: 03. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mária Žáková
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2015:7109228891.9

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I sudkyňou JUDr. Žákovou Máriou v právnej veci žalobkyne: Q.. N. K., Y.. XX.X.XXXX, E. I. Č.. XX, E. E., zast. advokátom JUDr. Radoslav Hodor, Hodor Advokátska kancelária s.r.o., Hlavná č. 77, Košice, proti žalovanému: B. V. Ž. I., A..C., S. Č.. X, R.Q., zast. advokátom JUDr. Gabriel Gulbiš, Nĕmcovej č. 22, Košice v konaní o určenie platnosti poisťnej zmluvy takto

rozhodol:

Žalobu o určenie, že I. P. Z. XX.X.XXXX je platná a naďalej trvá a žalobu o určenie, že platnosť I. P. Ú.-R. Č.. XXXXXXXXXXXX uzavretej medzi žalobkyňou a žalovanou dňa XX.X.XXXX C. Z. XX.X.XXXX z a m i e t a .

Účastníkom náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Žalobkyňa sa žalobou, ktorú podala súdu dňa X.XX.XXXX domáhala určenia, že P. I. P. M.-R. Č.. XXXXXXXXXXXX uzavretej medzi ňou a žalovaným dňa XX.X.XXXX, ku dňu XX.X.XXXX, na základe oznámenia žalovaného zo dňa X.X.XXXX K. Y. a určenia, že I. P. M.-R. Č.. XXXXXXXXXXXX uzavretá medzi ňou a žalovaným dňa XX.X.XXXX K. I. a naďalej trvá. Zároveň žiadala priznať náhradu trov konania.

Žalobkyňa svoju žalobu odôvodnila poukazom na I. P., ktorú uzavrela so žalovaným pod označením M.-R. Č.. I. P. XXXXXXXXXXXX pre prípad smrti a dožitia so začiatkom I. XX.X.XXXX, R. I. XX.X.XXXX C. Ú. I., C. G. Z. I. XXX,- C. (C. N. E. XXX C.) N. Y. I. Z. XX B. A. C. Z. I. I. XX B.. Napriek tomu, že poisťná zmluva bola takto platne uzavretá a žalobkyňa svoje povinnosti vyplývajúce z poisťnej zmluvy riadne plnila, teda platila dohodnuté poistné po dohodnutú dobu platenia, žalovaný jej listom zo dňa XX.X.XXXX s označením Prepočet a zvýšenie poistného oznámil, že je potrebné zvýšiť poistné k uzatvorenej poisťnej zmluve a to na základe listu, ktorý odporca obdržal od Y.B. E. C., ktorá uložila odporcovi prepočítať I. M.-R. a tým zvýšiť poistné od začiatku. S týmto listom zaslal odporca aj prílohu - Stanovisko k zvýšeniu poistného k poisťnej zmluve, v ktorom mala žalobkyňa možnosť výberu z dvoch alternatív zvýšenia poistného alebo jednej alternatívy zrušenia poisťnej zmluvy a vyplatenia odkupnej hodnoty s tým, že túto prílohu mala žalobkyňa vypísať - vybrať jednu z troch možností v ňom uvedených, podpísať a vrátiť späť žalovanému. Listom zo dňa XX.X.XXXX žalovaný špecifikoval svoj návrh na zmenu zmluvných podmienok poisťnej zmluvy, uviedol vyčíslenie ponúkaných troch alternatív a opätovne vyzval žalobkyňu, aby v lehote do XX.X.XXXX oznámila žalovanému, pre ktorú alternatívu sa rozhodla, v opačnom prípade žalovaný bude musieť ukončiť poistenie s vyplatením odkupnej hodnoty. Žalobkyňa považovala takýto postup žalovaného za neopodstatnený a nedôvodný, pretože ona nemohla žiadnym spôsobom ovplyvniť určenie výšky poistného. Preto žalobkyňa neprijala žiadnu z ponúk žalovaného a preto jej žalovaný listom zo dňa X.X.XXXX (C. N. E. XXXX) oznámil, že dňom XX.X.XXXX došlo k ukončeniu jej poisťnej zmluvy s výplatom odkupnej hodnoty podľa § 788 ods. 2 písm. f/ OZ. Žalobkyňa prostredníctvom svojho právneho

zástupcu listom zo dňa XX.X.XXXX oznámila žalovanému dôvody neuznania zániku poistenia. Podľa čl. 11 ods. 2 VPP je možné poistenie zrušiť iba na žiadosť poistníka, čo sa však nestalo. Rovnako neboli splnené ani zákonné podmienky pre použitie § 50 a ods. 3 OZ, ktorý je možné uplatniť pre zánik záväzku zo zmluvy o budúcej zmluve. Poukázala na to, že ona pri uzavretí poistenia nemala žiadnu možnosť ovplyvniť spôsob výpočtu výšky poistného alebo súlad spôsobu výpočtu výšky poistného so všeobecne záväznými predpismi upravujúcimi podmienky poskytovania životného poistenia. Preto ani nemôže za to niesť žiadnu zodpovednosť a ani následky či už vo forme vzniku povinnosti na platenie vyššieho poistného alebo vo forme zániku poistenia.

Medzi účastníkmi konania bola sporná skutočnosť, či došlo k zániku tohto poistného vzťahu a práve táto právna otázka bola predmetom dokazovania a rozhodovania súdu.

Žalovaný dňa X.XX.XXXX podal vzájomnú žalobu, v ktorej navrhol žalobkyňa v záujme spravodlivého usporiadania sporného právneho vzťahu tri eventuálne petíty: 1. ktorým by súd určil, že poistný vzťah medzi účastníkmi konania trvá a žalobkyňa má voči žalovanému právo na poistnú sumu pre prípad dožitia C. R. I. X.XXX,XX H. po započítaní pohľadávky žalovaného G. G.R. XXX,XX H., L..K.. G. F. G. X,XXX,XX H., ktorá poistno-matematicky zodpovedá výške poistného skutočne uhradeného žalobkyňou žalovanému, 2. ktorým by súd určil, že poistný vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným v časti poistenia rizika smrti trvá a v časti poistenia dožitia sa konca poistenia zanikol. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 563,50 EUR, ktorá poistno-matematicky zodpovedá časti poistného uhradeného žalobkyňou za poistenie rizika dožitia sa konca poistenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, 3. alternatíva bola taká, že súd žalobu žalobkyne zamietne.

Okresný súd Košice I po vykonaní dokazovania, rozsudkom zo dňa 3.5.2013 č.k. 18C/457/2009-305 určil, že zrušenie poistnej zmluvy M.-R. Č.. XXXXXXXXXXXX, uzavretej medzi žalobkyňou a žalovaným dňa XX.X.XXXX, R. Z.Ň. XX.X.XXXX na základe oznámenia žalovanej zo dňa XX.X.XXXX je neplatné, určil, že poistná zmluva M.-R. Č.. XXXXXXXXXXXX uzavretá medzi žalobkyňou a žalovaným dňa XX.X.XXXX je platná a naďalej trvá, vzájomnú žalobu žalovaného zo dňa X.XX.XXXX v celom rozsahu zamietol a priznal žalobkyni náhradu trov konania.

Pri rozhodovaní prvostupňový súd vychádzal z nespornej skutočnosti, že vznik poistného vzťahu medzi účastníkmi bol založený poistnou zmluvou, uzavretou dňa XX.X.XXXX C. W. M.-R. (C. I. I. Ž. R. I. I. I. C. A. Z.) so začiatkom poistenia dňa XX.X.XXXX, koncom poistenia dňa XX.X.XXXX, dohodnutou poistnou sumou pre prípad smrti vo výške 33.000,- Sk a pre prípad dožitia v sume 49.790,- Sk, pri výške poistného pre prípad smrti a dožitia v sume 226 Sk mesačne a úrazového pripoistenia mesačne v sume 27 Sk, ktoré žalobkyňa platila riadne v súlade so zmluvou po dobu desiatich rokov. Žalobkyňa pri uzavretí poistnej zmluvy pristúpila aj na Všeobecné poistné podmienky pre životné poistenie, ktoré boli platné pre poistné zmluvy uzavreté od X.X.XXXX.

Na základe odvolania žalovaného, odvolací Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 1.4.2015 č.k. 4Co/270/2013-370, zmenil rozsudok prvostupňového súdu vo výroku, ktorým súd určil, že zrušenie zmluvy na základe oznámenia žalovaného zo dňa XX.X.XXXX je neplatné tak, že žalobu v tejto časti zamietol, potvrdil rozsudok v zamietavom výroku ohľadom vzájomného návrhu žalovaného, zamietol návrh žalovaného na prerušenie konania, pripustil zmenu v časti žaloby v znení „Určuje sa, že platnosť poistnej zmluvy Ú.-R. Č.. XXXXXXXXXXXX uzavretej medzi žalobkyňou a žalovanou dňa XX.X.XXXX skončila dňa XX.X.XXXX“, zrušil rozsudok vo výroku, ktorým súd určil, že poistná zmluva zo dňa XX.X.XXXX je platná a naďalej trvá a vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že nedošlo k právnej skutočnosti, ktorá by znamenala zánik poistného vzťahu, k zániku poistného vzťahu z dôvodu nemožnosti plnenia zo strany žalovanej podľa § 575 nedošlo a neprijatie návrhu na zmenu poistných podmienok nie je a nemôže byť okolnosťou, ktorá by spôsobila právo jednostranne ukončiť poistný vzťah.

V korelácii s uvedeným považoval odvolací súd za nedôvodné odvolanie žalovaného aj vo vzťahu k výroku, ktorým súd prvého stupňa zamietol jeho vzájomný návrh a preto rozsudok v jeho napadnutom výroku o zamietnutí vzájomného návrhu žalovaného ako vecne správny potvrdil.

Odvolačný súd postupom podľa § 95 ods. 1 a 2 O.s.p. posudzoval návrh žalobkyne na pripustenie zmeny žaloby vo vzťahu k výroku 2/, t.j. výroku, ktorým súd určil, že I. P. M.-R. Č.. XXXXXXXXXXXX uzavretá medzi žalobkyňou a žalovanou dňa XX.X.XXXX je platná a naďalej trvá, zmeneným návrhom domáhajúcej sa určenia, že platnosť I. P. M.-R. Č.. XXXXXXXXXXXX uzavretej medzi žalobkyňou a žalovanou dňa XX.X.XXXX skončila dňa XX.X.XXXX, a to vzhľadom na zmenu skutkových okolností spočívajúcich v zániku poistenia dňom XX.X.XXXX.

Odvolačný súd konštatoval, že zmena žaloby bola objektívne vyvolaná uplynutím času, keď v priebehu odvolacieho konania uplynula doba, na ktorú bolo ohraničené poistné obdobie, jej uplynutím tak zanikol poistný vzťah a za takejto situácie žalobkyňa už nemá naliehavý právny záujem na určení, že označený poistný vzťah naďalej trvá. Odvolačný súd preto pripustil zmenu žaloby tak, ako je uvedená v enunciiate tohto rozhodnutia. V nadväznosti na túto zmenu žaloby odvolačný súd konštatoval, že rozhodnutím odvolacieho súdu o takto zmenenej žalobe by došlo k porušeniu zásady dvojinštančnosti súdneho konania, a preto neostávalo odvolaciemu súdu iné, než rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť vo výroku, ktorým súd určil, že poistná zmluva zo dňa XX.X.XXXX je platná a naďalej trvá a vec mu v tejto časti vrátiť na ďalšie konanie.

Odvolačný súd ďalej dospel k záveru, že v časti, ktorou súd prvého stupňa určil zrušenie zmluvy na základe oznámenia žalovanej zo dňa XX.X.XXXX za neplatné, neboli splnené podmienky pre potvrdenie tejto časti rozsudku súdu prvého stupňa v situácii, ak predmetom konania sa stalo určenie, že platnosť I. P. M.-R. Č.. XXXXXXXXXXXX uzavretej medzi žalobkyňou a žalovanou dňa XX.X.XXXX skončila dňa XX.X.XXXX, a to z toho dôvodu, že nie je daný naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. na tomto požadovanom určení, keďže posúdenie platnosti zrušenia poistnej zmluvy na základe oznámenia žalovanej zo dňa XX.X.XXXX je predbežnou otázkou vo vzťahu k riešeniu rozhodovania o žalobkyňou požadovanom určení, že platnosť I. P. M.-R. Č.. XXXXXXXXXXXX uzavretej medzi žalobkyňou a žalovanou dňa XX.X.XXXX skončila dňa XX.X.XXXX. Preto odvolačný súd rozsudok v jeho napadnutom výroku, ktorým súd určil zrušenie zmluvy na základe oznámenia žalovanej zo dňa XX.X.XXXX za neplatné zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol.

Ďalej z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že po vrátení veci bude povinnosťou súdu prvého stupňa pokračovať v konaní o zmenenej žalobe a opätovne vo veci v tejto časti meritórne rozhodnúť, prihliadnuť pritom na všetky rozhodné skutočnosti, ktoré vyplynuli zo všetkých vykonaných dôkazov, ako aj na skutočnosti, ktoré neboli medzi účastníkmi sporné a rozhodnutie odôvodniť tak, aby malo všetky náležitosti v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. a mohlo byť predmetom odvolacieho prieskumu, v novom rozhodnutí rozhodnúť aj o trovách celého konania, vrátane trov tohto odvolacieho konania.

Po vrátení veci súdu prvého stupňa, súd zistil, že nedošlo k žiadnej zmene v stanoviskách a návrhoch účastníkov konania a žalobkyňa naďalej trvala na zmenenej žalobe.

Právny zástupca žalobkyne na pojednávaní súdu dňa X.XX.XXXX uviedol, že predmetom tohto konania po zrušujúcom a čiastočne potvrdzujúcom rozhodnutí Krajského súdu v Košiciach, je určovacia žaloba, určujúci výrok o tom, že platnosť poistnej zmluvy Ú.-R. Č.. XXXXXXXXXXXX uzavretej medzi žalobkyňou a žalovanou dňa XX.X.XXXX skončila dňa XX.X.XXXX a rozhodnutie o trovách konania. V priebehu odvolacieho konania nastala nová právna skutočnosť spočívajúca v tom, že ukončila doba platnosti pôvodne uzavretej poistnej zmluvy, a to dňa XX.X.XXXX. Preto Krajský súd v Košiciach už nemohol rozhodovať o tom, že poistná zmluva ďalej trvá, a na základe ich návrhu pripustil zmenu petitu žaloby. Naliehavý právny záujem žalobkyne na rozhodnutí o takomto určovacom výroku, spočíva v tom, že platnosť zmluvy skončila XX.X.XXXX, avšak v priebehu platnosti poistnej zmluvy, žalovaná strana konala tak, že predčasne ukončila platnosť tejto zmluvy, táto otázka je stále spornou, preto majú naliehavý právny záujem, na tom, aby z výsledku tohto konania bolo zrejmé, že úkony žalovaného, ktoré smerovali k tomu, že poistná zmluva mala byť ukončená predčasne, sú právne irelevantné. Tým sa podľa právneho zástupcu žalobkyne zlepšil právne postavenie jeho klientky, pretože v ďalšom konaní sa už nebude treba vyporiadať s týmito argumentmi a riešiť túto otázku, teda by sa rozhodlo o tom, že poistná zmluva skončila v riadne dohodnutom termíne XX.X.XXXX.

Právny zástupca žalovaného poukázal na to, že podľa neho súd je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil Krajský súd v zrušujúcich častiach rozsudku, podľa neho naliehavý právny záujem žalobkyne na určovacom výroky neexistuje a na základe toho navrhol, aby súd žalobu v celom rozsahu zamietol a žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania. Žalovaný si náhradu trov konania neuplatnil.

Predmetom tohto konania, po pripustení zmeny petitu žaloby v priebehu odvolacieho konania, zostal výrok o určení, že platnosť I. P. M.-R. Č.. XXXXXXXXXXXX uzavretej medzi žalobkyňou a žalovanou dňa XX.X.XXXX skončila dňa XX.X.XXXX. Podľa zväženia súdu predmetom konania zostal aj výrok o určení, že poisťná zmluva zo dňa XX.X.XXXX je platná a naďalej trvá, lebo v tejto časti odvolací súd výrok rozsudku súdu zrušil a vrátil na ďalšie konanie. Keďže žalobkyňa v tejto časti svoju žalobu nevzala späť, súd musel rozhodovať aj o tomto výroku žaloby.

Vzhľadom na to, že oba tieto výroky žaloby žalobkyne sú určovacími výrokmi, súd sa zaoberal predovšetkým posúdením otázky, či žalobkyňa má naliehavý právny záujem na týchto určovacích výrokoch. Súd túto otázku posudzoval v kontexte ust. §80 písm.c/ O.s.p., podľa ktorého návrhom na začatie konania (žalobou) možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem. Ak sa žalobca domáha určenia, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) OSP treba preukázať naliehavý právny záujem na takomto určení.

Naliehavý právny záujem na určení jestvuje najmä vtedy, keď by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu, alebo ak by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým. Určovacia žaloba podľa § 80 písm. c) OSP má preventívny charakter. Predovšetkým prichádza do úvahy vtedy, keď jej prostredníctvom možno eliminovať stav ohrozenia práva alebo neistoty v právnom vzťahu, pričom k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť iným spôsobom. Ďalej sa uplatní v prípadoch, v ktorých určovacia žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky zodpovedá obsahu a povahe príslušného právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravu tvoriacu určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov medzi účastníkmi. Tieto funkcie určovacej žaloby korešpondujú s predpokladom naliehavého právneho záujmu. Ak nemožno v konkrétnom prípade očakávať splnenie týchto funkcií, nie je daný naliehavý právny záujem na určení.

Podľa zaužívanej judikatúry pre nedostatok naliehavého právneho záujmu v zmysle ustanovenia § 80 písm. c) OSP spravidla nemožno vyhovieť návrhu na rozhodnutie súdu určovacím výrokom, ak možno uplatniť nárok na plnenie.

V prejednávacom prípade tým, že v priebehu konania uplynula doba, na ktorú bolo ohraničené poisťné obdobie a jej uplynutím zanikol poisťný vzťah, žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na určení, že poisťná zmluva zo dňa XX.X.XXXX je platná a naďalej trvá, ani na určení, že platnosť I. P. Ú.-R. Č.. XXXXXXXXXXXX P. Z. XX.X.XXXX skončila dňa XX.X.XXXX. Nedostatok naliehavého právneho záujmu žalobkyne je daný tým, že platnosť poisťnej zmluvy už uplynula a žalobkyňa sa môže domáhať plnenia z predmetnej poisťnej zmluvy. Žalobkyňa sa mohla aj v priebehu tohto konania, na základe uplynutia poisťnej doby, domáhať zmenou žaloby plnenia, vo finančnom vyjadrení, podľa obsahu poisťnej zmluvy. Posúdenie skončenia tohto poisťného vzťahu by sa riešilo ako predbežná otázka. Žalobkyňa v tomto konaní však nezmenila petit žaloby v tomto zmysle, naďalej trvala na určení dátumu skončenia platnosti poisťnej zmluvy, na čom už naliehavý právny záujem nemala. Týmto určovacím výrokom by sa nepredišlo ďalšiemu konaniu- konaniu o plnenie z predmetnej poisťnej zmluvy. Z uvedeného dôvodu súd žalobu žalobkyne zamietol.

Výrok o trovách konania vyplýva z ust. § 142 ods.2 O.s.p., pričom súd účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Predmetom konania boli tri určovacie výroky žaloby žalobkyne a vzájomný návrh žalovaného. Žalobkyňa v konečnom dôsledku nebola úspešná ani v jednom výroku určovacej žaloby, v nich bol úspešný žalovaný, ktorý ale náhradu trov konania nežiadal. Úspech žalobkyne v zamietavom výroku o vzájomnom návrhu žalovaného je iba čiastočným úspechom žalobkyne, ktorý nezakladá jej právo na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Košice I.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie, alebo postup súdu považuje za nesprávne a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť iba dôvodmi uvedenými v § 205 ods. 2 O.s.p.:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.